

Biuro Poszukiwań i Identyfikacji

<https://poszukiwania.ipn.gov.pl/bbp/kresy/33481,Prace-ekshumacyjne-we-Lwowie-Zboiskach.html>
30.07.2026, 00:29

Prace ekshumacyjne we Lwowie-Zboiskach

W dn. 4 – 30 sierpnia 2025 r. w wyniku prac ekshumacyjnych prowadzonych przez Instytut Pamięci Narodowej we Lwowie-Zboiskach odnaleziono szczątki co najmniej 31 osób oraz liczne szczątki luźne. Prace ekshumacyjne szczątków żołnierzy Wojska Polskiego, poległych we wrześniu 1939 r. w obronie Lwowa stanowiły kontynuację badań poszukiwawczych zrealizowanych przez Biuro Poszukiwań i Identyfikacji IPN jesienią 2019 r. na nieczynnym cmentarzu we Lwowie-Zboiskach. Wówczas, mimo jednoznacznego ustalenia lokalizacji miejsca pochówku i spełnienia wszelkich wymogów formalnych, zgody na ekshumację nie udzielono. Dopiero w wyniku prowadzonego w ostatnich miesiącach dialogu pomiędzy ministerstwami kultury Polski i Ukrainy oraz prac grupy roboczej ds. dialogu historycznego, po pięciu latach starań zgoda ostatecznie została udzielona. O tym fakcie Ministerstwo Kultury i Polityki Informacyjnej Ukrainy poinformowało stronę polską 11 czerwca 2025 r.

W trakcie prac ekshumacyjnych ujawniono dwa zbiorowe groby, w których znajdowały się szczątki 31. osób oraz wiele szczątków luźnych należących najprawdopodobniej do kolejnych kilkudziesięciu ofiar. Tak duża liczba szczątków luźnych wynika z faktu częściowego zniszczenia mogiły przez pochówki wtórne, jak i okoliczności śmierci żołnierzy poległych na polu walki po ciężkim ostrzale artyleryjskim, który mógł spowodować rozległe obrażenia ciał. Ostateczna liczba ofiar, których szczątki ekshumowano zostanie ustalona w wyniku dalszych badań antropologicznych i

genetycznych.

Przy szczątkach znaleziono liczne elementy oprzyrządowania i umundurowania wojskowego (m.in. guziki wojskowe, pasy, maski przeciwgazowe), a także przedmioty osobiste (medaliki, różańce, polskie monety). Szczególnie cennym znaleziskiem jest 11 nieśmiertelników z danymi pozwalającymi na ustalenie tożsamości żołnierzy. Umożliwi to podjęcie badań genealogicznych i pobranie materiału porównawczego do badań genetycznych od krewnych poległych żołnierzy.

Prace we Lwowie-Zboiskach zostały przeprowadzone przez interdyscyplinarny zespół Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN, z udziałem biegłego z zakresu medycyny sądowej, dr. Łukasza Szleszkowskiego z Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu. Działania zespołu polskiego odbywały się w ścisłej współpracy z ukraińskim partnerem Instytutu Pamięci Narodowej – Towarzystwem „Ukraińska Pamięć”. Przez cały okres prac na miejscu w charakterze obserwatorów obecni byli przedstawiciele Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP.

Prace ekshumacyjne odbywały się przy wsparciu Konsulatu Generalnego RP we Lwowie, we współpracy z administracją lwowską i Ministerstwem Kultury i Polityki Informacyjnej Ukrainy.

W dniach 16 i 17 września 1939 roku Wojsko Polskie stoczyło ciężkie walki z Wehrmachtem na północnych przedpolach Lwowa. Głównym rejonem starć była miejscowość Zboiska, gdzie szczególnie wyróżniła się 10. Brygada Kawalerii płk. Stanisława Maczka, wspierana przez idące na odsiecz miastu oddziały dowodzone przez gen. Kazimierza Sosnkowskiego. Polskie wojska, dysponujące ograniczonym wsparciem artylerii, usiłowały powstrzymać niemieckie natarcie zmierzające w kierunku Lwowa od północy. Walki miały charakter zaciętych potyczek, w których użyto zarówno piechoty, jak i broni pancernej.

Obrona północnych podejść do miasta miała kluczowe znaczenie, ponieważ Niemcy starali się odciąć Lwów od zaplecza i zmusić go do szybkiej kapitulacji. Oddziały Maczka i Sosnkowskiego, mimo trudności w zaopatrzeniu i

pogarszającej się sytuacji strategicznej, zdołały zatrzymać przeciwnika, a bitwy o Zboiska i Skniłów zapisały się jako jedne z najbardziej dramatycznych epizodów obrony miasta. 17 września sytuacja uległa jednak zasadniczej zmianie: agresja Armii Czerwonej na wschodnie granice II Rzeczypospolitej sprawiła, że Lwów znalazł się pod jednoczesnym naciskiem dwóch armii. Bohaterska obrona została okupiona wysokimi stratami, a poległych żołnierzy często grzebano w pobliżu miejsca walk. Jednym z takich miejsc pochówku była mogiła w Lwowie-Zboiskach.

